

ГРАНИЦЯ

На дорозі стрітив я знакового селянина.

— Звідки, ґаздо?

— А от ходив у село передати вістку до доньки за рікою.

Я знав, що сей селянин мав поле по обох боках Дністра: в Галичині і на Буковині. Сам мешкав у Галичині, а на Буковині жила його заміжня донька. Коли румуни зайняли Буковину, він не мав уже приступу ні до своєї дитини, ні до свого поля за рікою. Тільки деколи пересилав туди вістку через Дністер або діставав звідтам листок від доньки. Займалися сею поштою відважні парубки у недалекому селі, де берегів ріки не дуже пильнували вартіві.

Селянин був сього дня лихий і нарікав:

— Ті цигани забрали мені там три кірці жита ще восени,— і я не знав. Тільки тепер донька написала.

Тут він станув на дорозі, обернувся лицем до мене і з притиском, мовби його мучило якесь дивне питання, на котре не находив відповіді, промовив:

— Скажіть мені, добродію, хто се придумав границі для людей? Там за рікою моя дитина і моє поле, а я тут. Мій дід і батько ходили сюди і туди,— ніхто не спиняв їх. А тепер дивіться: прийшли якісь заволоки, поставили варту на річці — уже тобі до своєї дитини і до твого поля засі! Раз якось, ще спочатку, переправився я чайкою на той бік. Зловили мене ті цигани, набили і завернули. Ще й стріляти хотіли. Я вже з рік не бачив своєї дитини і бідую, бо там, за рікою, маю більше поля, як тут. Чи то так повинно бути, щоби людей розділювали границями?

Питання було дуже просте і ясне, і моя відповідь була така сама:

— Вже ж, не повинно бути.

Селянин дивився на той берег Дністра, високий, покряаний згори вниз бороздами від дощу, місцями сірий, місцями білий від снігу. З Галичини понад Дністер на Буковину летіло стадо ворон.

— Дивіться, от така дурна ворона має більше волі, як чоловік. Куди хоче, туди летить. Не треба їй ні пропусків, ні паспортів. А ти не смієш, бо ти чоловік. Що се за порядок на світі? Нащо люде накладають таку неволю на себе?

Я усміхався. Мій знакомий сягав своїм простим розумом далеко-далеко — у незнану будучину. Може, колись і цілий світ додумається до того самого, а поки що дочка селянина і його поле були за границею, в іншій державі, а він тут бідив. Поки що дурна ворона мала більше волі, як чоловік.

[;919-1920]